

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
18 september 2019

Ons kenmerk
PEN/U201900601
Lbr. 19/071
Telefoon
070-373 83 93

Bijlage(n)
4

Onderwerp
Toetsing Klimaatakkoord en uitnodiging
voor bijeenkomsten in het land

Samenvatting

In deze ledenbrief geven wij aan welke resultaten wij hebben behaald op de verschillende randvoorwaarden die u heeft gesteld op de Buitengewone ALV van 30 november 2018 en de aanvullende moties die u heeft aangenomen in de ALV van juni 2019. Het VNG bestuur is van oordeel dat voor deze fase van het traject op alle drie de randvoorwaarden voldoende aanvullende afspraken zijn gemaakt om in de Buitengewone ALV van 29 november a.s. aan u voor te stellen om van start te gaan met het Klimaatakkoord. In de komende maanden gaan wij met u het gesprek aan om het oordeel van het bestuur te toetsen. De opbrengst van deze gesprekken zal het bestuur benutten bij de formulering van zijn preadvies bij het Klimaatakkoord.

Bij het Klimaatakkoord zijn de volgende belangrijke aanvullende afspraken gemaakt:

- Om tot een vergoeding te komen voor de uitvoeringslasten is een artikel 2 FVw onderzoek overeengekomen over de volle breedte van het Klimaatakkoord.
- Voor de jaren 2019, 2020 en 2021 is jaarlijks € 22,5 miljoen toegezegd voor de RES-en.
- Met betrekking tot collectieve warmte (en de marktordening van warmte) loopt een gezamenlijk onderzoek met Rijk en IPO.
- Om de eerste gebiedsgerichte aanpakken haalbaar en betaalbaar te maken is een set afspraken gemaakt over (gebouwgebonden) financiering, subsidie, opschaling en kostendaling, en fiscale prikkels. De mate waarin dat leidt tot een voldoende betaalbare aanpak bepaalt het tempo en aantallen woning(equivalent)en die gemeenten aardgasvrij kunnen maken.

Dat neemt niet weg dat er nog een lange weg is te gaan en er zeker aandachtspunten en zorgen zijn. Bijvoorbeeld op het gebied van betaalbaarheid voor inwoners, de gemeentelijke rol bij collectieve warmte en het artikel 2 FVw onderzoek naar middelen voor de inzet van gemeenten lopen er nog processen die tot meer helderheid en comfort moeten leiden. Ook los daarvan zullen we in onze uitvoeringspraktijk nog veel uitdagingen tegenkomen in deze maatschappelijk ingrijpende transitie, waarover we de komende decennia in gesprek blijven met het Rijk en andere partners. Ook daarover zijn in het Klimaatakkoord interbestuurlijke afspraken geformuleerd.

In de Buitengewone ALV van 29 november a.s. zullen wij het Klimaatakkoord en de aanvullende afspraken als samenhangend pakket aan u voorleggen. Op 1 november a.s. zal het VNG bestuur zijn preadvies aan u voorleggen.

Aan de leden**Datum**

18 september 2019

Ons kenmerk

PEN/U201900601

Lbr. 19/071

Telefoon

070-373 83 93

Bijlage(n)

4

Onderwerp

Toetsing Klimaatakkoord en uitnodiging
voor bijeenkomsten in het land

Geacht college en gemeenteraad,

Op 8 mei jl. hebben wij u per [ledenbrief](#) geïnformeerd over het eerdere ontwerp Klimaatakkoord van december 2018 en de belangrijkste voorstellen hierin voor gemeenten. Het VNG bestuur was van oordeel dat dit ontwerp op de belangrijkste inhoudelijke gemeentelijke vraagstukken voldeed aan de drie randvoorwaarden die u hebt gesteld in de Buitengewone ALV van 30 november 2018 (haalbaar & betaalbaar voor de samenleving, de juiste bevoegdheden voor gemeenten en vergoeding van toename uitvoeringslasten). Wel waren voor de nadere uitwerking aanvullende afspraken met het kabinet noodzakelijk over onder meer woonlastenneutraliteit, transitievisie warmte, regionale energiestrategieën en toereikende financiële middelen op basis van artikel 2 Financiële Verhoudingswet.

In deze ledenbrief geven wij aan welke resultaten wij hebben behaald op de drie randvoorwaarden en de aanvullende moties die u heeft aangenomen in de ALV van juni 2019. Het VNG bestuur is van oordeel dat voor deze fase van het traject op alle drie de randvoorwaarden voldoende aanvullende afspraken zijn gemaakt om het [Klimaatakkoord](#) in de Buitengewone ALV van 29 november a.s. aan u voor te leggen. Het Klimaatakkoord zorgt ook voor interbestuurlijke borging van proces en financiële vragen die de komende jaren gaandeweg de uitvoering zichtbaar kunnen worden.

In september en oktober gaan wij graag met u in gesprek om dit oordeel van het bestuur over het door het kabinet gepresenteerde concept Klimaatakkoord en de gemaakte aanvullende afspraken bij u te toetsen. Wij willen met u doorspreken over de betekenis voor gemeenten, uw ambities, uw

vragen en de mogelijke kansen en risico's. Een overzicht van de bijeenkomsten in het land is opgenomen aan het slot van de ledenbrief. Wij staan open voor aanvullende initiatieven om het gesprek met u te voeren.

In de Buitengewone ALV van 29 november a.s. zullen wij het Klimaatakkoord en de aanvullende afspraken (voor zover deze niet integraal deel uitmaken van het Klimaatakkoord zelf) als samenhangend pakket aan u voorleggen. Op 1 november a.s. zal het VNG bestuur zijn preadvies bij dit voorstel aan u voorleggen.

Van gezamenlijke Investeringsagenda naar randvoorwaarden en aanvullende afspraken

Investeringsagenda 'Naar een duurzaam Nederland'

Met deze gezamenlijke agenda hebben de gemeenten, provincies en waterschappen in maart 2017 hun gezamenlijke plannen gepresenteerd om de overgang naar een energieneutraal en klimaatbestendig Nederland te versnellen. In het Interbestuurlijk Programma is vervolgens overheidsbreed overeengekomen de CO₂-uitstoot met 49% terug te dringen in 2030 en dit te concretiseren in een Klimaatakkoord. In maart 2018 zijn partijen het gesprek over het Klimaatakkoord gestart aan de sectortafels 'gebouwde omgeving', 'elektriciteit', 'industrie', 'mobiliteit' en 'landbouw en landgebruik'. Gemeenten zijn actief betrokken geweest en hebben zitting gehad aan alle tafels.

Randvoorwaarden en noodzakelijke aanvullende afspraken

Op de Buitengewone ALV van 30 november 2018 heeft u drie randvoorwaarden gesteld waaraan het Klimaatakkoord dient te voldoen. In de ledenbrief van 8 mei jl. heeft het bestuur aangegeven dat het Ontwerp Klimaatakkoord hieraan voldoet op de belangrijkste gemeentelijke vraagstukken, maar dat aanvullende afspraken nodig zijn. Deze afspraken zijn inmiddels gemaakt.

Drie randvoorwaarden Buitengewone ALV:

1. Het tempo waarin gemeenten met de uitvoering aan de slag kunnen is afhankelijk van de mate waarin de energietransitie haalbaar en betaalbaar is voor de samenleving. De gemeenten staan voor een zorgvuldig proces.
2. Gemeenten krijgen de juiste bevoegdheden om hun regierol ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren.
3. Een vergoeding voor de toename in uitvoeringslasten voor gemeenten.

Aanvullende afspraken:

- i. Zekerheid rondom het VNG-uitgangspunt 'woonlastenneutraliteit'
- ii. Extra tijd om te komen tot de 1.0-versie van de Regionale Energiestrategie
- iii. Goede afspraken over de marktordening van warmte (en de Warmtewet) ten behoeve van succesvolle uitvoerbaarheid van de afspraken
- iv. Verbreding van het artikel 2-onderzoek Financiële-verhoudingswet naar alle sectortafels
- v. Goede interbestuurlijke afspraken over de toekomstige uitwerking van het Klimaatakkoord en de betrokkenheid van de gemeenten hierbij.

Toetsing Klimaatakkoord aan randvoorwaarden

Toetsing door VNG bestuur aan drie randvoorwaarden

Op 28 juni jl. heeft het kabinet een nieuw ontwerp Klimaatakkoord gepresenteerd, dat door de betrokken partijen aan hun achterban wordt voorgelegd. In onze [ledenbrief van 17 juli jl.](#) hebben wij u hierover geïnformeerd. Het VNG bestuur heeft dit ontwerp Klimaatakkoord getoetst aan de drie randvoorwaarden. Hierna geven wij per randvoorwaarde een analyse van het nieuwe ontwerp Klimaatakkoord. Daarbij geven wij aan welke aanvullende afspraken zijn gemaakt.

RANDVOORWAARDE 1: 'HAALBAAR EN BETAALBAAR VOOR DE SAMENLEVING'

Het tempo waarin gemeenten met de uitvoering aan de slag kunnen is afhankelijk van de mate waarin de energietransitie haalbaar en betaalbaar is voor de samenleving. De gemeenten staan voor een zorgvuldig proces.

Analyse ontwerp Klimaatakkoord

Stapsgewijze uitvoering van plannen

Er is ruimte om oplossingen te beproeven en voor gewenning:

- *Transitieviesies Warmte:* Voor de gebouwde omgeving stellen gemeenten uiterlijk eind 2021 de Transitieviesies Warmte op, waarin het tijdspad wordt opgenomen welke wijk wanneer van het aardgas af gaat. Voor wijken die voor 2030 aan de beurt zijn, wordt aangegeven wat de duurzame energiealternatieven zijn. Per wijk maakt de gemeente een uitvoeringsplan waarin definitief gekozen wordt voor een duurzaam warmtealternatief en de definitieve datum voor het afkoppelen van het aardgas. Vooruitlopend daarop worden verschillende aanpakken uitgetoetst in de Proeftuinen Aardgasvrije wijken om lessen te leren voor de opschaling. In de doelstelling om voor 2030 1,5 miljoen gebouwen af te koppelen van het aardgas, zullen ook stapsgewijze aanpakken meetellen. Voor de verduurzaming van grote groepen gebouwen, zoals maatschappelijk vastgoed en zorghuisvesting, worden aparte routekaarten opgesteld.
- *Hernieuwbare energieproductie:* Het merendeel van de hernieuwbare energieproductie tot 2030 vindt met 49 tWh (terawattuur) plaats op zee. Op land is de ambitie voor 2030 35 tWh. Via de Regionale Energiestrategieën (RES) wordt regionaal bepaald hoe de bijdrage aan de energieproductie gefaseerd wordt ingevuld. Om de ruimtevraag te beperken wordt uitgegaan van zuinig ruimtegebruik en een focus op 'zon op dak'.
- *Zero Emissiezones goederenvervoer:* De zones in 30 tot 40 middelgrote gemeenten worden al in 2020 vastgesteld, maar pas in 2025 ingevoerd. Emissiezones worden in de regel minimaal vier jaar voor invoering afgekondigd en worden niet voor 2025 ingevoerd. Vrachtauto's geproduceerd vóór 2025 krijgen een ontheffing voor de zones tot 2030.

Maatregelen om kosten voor de samenleving te beperken

- *Gebouwde omgeving:* VNG en Rijk starten een onderzoek naar hoe woonlastenneutraliteit vorm kan krijgen bij verschillende woningtypen en warmteoplossingen. Het resultaat wordt meegenomen in de wijkaanpakken en de ontwikkeling van het op te zetten Warmtefonds.
- *Aanbod aan particuliere woningeigenaren:* het Rijk maakt het mogelijk om nog voor 2022 verduurzaming te financieren via gebouwgebonden financiering. Daarnaast wordt een warmtefonds ingericht voor particuliere woningeigenaren en Verenigingen van Eigenaren om financieringsopties te bieden aan eigenaren die moeilijk of geen financiering kunnen krijgen.

Leningen zijn maximaal € 25.000 en hebben een looptijd van maximaal 20 jaar. Het kabinet stelt hiervoor tot en met 2030 jaarlijks € 50 tot € 80 miljoen beschikbaar, waarbij het fonds kan worden aangevuld met private middelen. Om desinvesteringen te voorkomen, kunnen nieuwbouwprojecten van voor 1 juli 2018 gebruikmaken van een inkeerregeling om alsnog aardgasvrij te worden opgeleverd; individuele woningeigenaren kunnen gericht investeren aan de hand van een 'spijtvrije standaard' (biedt zekerheid dat niet meermaals een ingrijpende aanpassing aan dezelfde bouwdelen noodzakelijk is).

- *Aanbod aan woningbouwcorporaties*: Speciaal voor woningbouwcorporaties komen de volgende middelen beschikbaar: € 100 miljoen per jaar korting op de verhuurdersheffing voor verduurzamingsmaatregelen; € 50 miljoen per jaar aan Energie Investeringsaftrek voor verhuurders t/m 2022.
- *Belastingen op aardgas-elektriciteit*: de belasting op aardgas neemt toe met € 0,04 per m³ in 2020 en € 0,01 per m³ per jaar in de zes jaren daarna. De opbrengsten worden ingezet voor belastingvermindering en een lager belastingtarief voor elektriciteit. Dit maakt renovaties naar gasloos rendabeler.
- *Personenvervoer*: Ter stimulering van de verduurzaming van personenvervoer blijven financiële stimuleringsmaatregelen voor elektrische voertuigen deels in stand. Zo wordt een eenmalige subsidie van € 100 miljoen beschikbaar gesteld voor de particuliere aanschaf van tweedehands emissievrije auto's in de periode 2021-2024, komt er een aanschafsubsidie voor nieuwe voertuigen (bedrag nog niet vastgesteld), blijven emissievrije auto's tot 2025 vrijgesteld van Belasting Personen Motorvoertuigen (BPM bij aanschaf) en is er tot 2025 geen rijksdeel aan motorrijtuigenbelasting. Ten behoeve van de volgende kabinetsformatie wordt onderzocht hoe automobilisten in de toekomst kunnen bijdragen aan de weginfrastructuur aan de hand van prijsvarianten op basis van voertuigsoort, tijd, plaats en uitstoot.

Betrekken van inwoners en bedrijven

Er worden programma's en overleggen gestart om de samenleving te ondersteunen in de uitvoering en te betrekken bij het maken van keuzes:

- *Aardgasvrij maken gebouwde omgeving*: Bewoners praten mee in de uitvoeringsplannen op wijkniveau. Daarnaast maken gemeenten gebruik van het instrumentarium van de Omgevingswet waarin waarborgen zijn opgenomen voor participatie en dragen gemeenten zorg voor een passende inrichting van het participatieproces.
- *Hernieuwbare energieopwekking op land*: Ook hierbij zullen alle partijen vanuit het omgevingsparticipatieproces worden betrokken bij de ontwikkeling, bouw en exploitatie van hernieuwbare energieopwekking op land.
- *Bewonersondersteuningsstructuur*: Partijen die veel ervaring hebben in het participatieproces, de zogeheten 'participatiecoalitie', hebben een bewonersondersteuningsstructuur opgesteld en ondersteunen gemeenten die hiervan gebruik willen maken.
- *Bestaande participatie-initiatieven*: Initiatieven van onder andere bewoners en natuurorganisaties, zoals Commonland/Wij.land, worden betrokken bij de aanpak om de CO₂-depositie in veenweidegebieden te reduceren.

Conclusie bestuur

Op basis van het bovenstaande concludeert het bestuur dat voor deze fase van het traject op de randvoorwaarde “Haalbaar en betaalbaar voor de samenleving” voldoende (proces)afspraken zijn gemaakt om van start te kunnen gaan.

Er zijn aanvullende (proces)afspraken gemaakt op de volgende punten:

- Het VNG-uitgangspunt ‘woonlastenneutraliteit’
- Het interbestuurlijk proces om te komen tot een nieuwe marktordering van warmte (en de Warmtewet) ten behoeve van succesvolle uitvoerbaarheid van de afspraken.

Het bestuur heeft daarbij nog de volgende opmerkingen:

- De mede door gemeenten gestelde voorwaarde rond woonlastenneutraliteit is in de laatste fase van totstandkoming van het Klimaatakkoord uitgewerkt en kon daardoor niet meer in de tekst worden meegenomen. Het ministerie van BZK heeft deze [interbestuurlijke afspraken rond woonlastenneutraliteit](#) bekrachtigd. De VNG en het kabinet hebben onder andere afgesproken om in 2019 een gezamenlijk onderzoek te starten naar de mate, spreiding en clustering van woonlastenneutraliteit bij verschillende woningtypen en warmteoplossingen.
- Maatregelen zoals in de industrie- en mobiliteitssector kunnen leiden tot kostenverschuiving van burger naar consument. Haalbaarheid en betaalbaarheid worden daarmee mede bepaald door consumptiepatronen en zijn daarmee in mindere mate te sturen met overheidsbeleid.

RANDVOORWAARDE 2: ‘JUISTE GEMEENTELIJKE BEVOEGDHEDEN’

Gemeenten krijgen de juiste bevoegdheden om vanuit hun regierol bestuurlijk invulling en uitvoering te geven aan het Klimaatakkoord.

Analyse ontwerp Klimaatakkoord

Regierol gemeenten in programma’s, strategieën en andere initiatieven

- *Transitievisie Warmte*: Gemeenten stellen vanuit hun regierol een Transitievisie Warmte op en leggen daarin stapsgewijs vast wanneer welke wijk van het aardgas wordt afgekoppeld. Deze visie op hoofdlijnen wordt vervolgens uitgewerkt in programma’s en omgevingsplannen (instrumentarium uit de Omgevingswet).
- *Regionale Energiestrategie (RES)*: Gemeenten bepalen samen met stakeholders hoe de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving, de opslag van energie en de energie-infrastructuur vorm krijgt en wordt ingepast in de regio. Na indienen van de concept-RES kan worden gestart met het verwerken van maatregelen in het omgevingsbeleid en de beleidscyclus bedoeld onder de komende Omgevingswet.
- *Regionale mobiliteitsprogramma’s*: Gemeenten bepalen met provincies en andere stakeholders welke maatregelen regionaal worden vormgegeven. Zelf krijgen gemeenten aanvullende bevoegdheden om te sturen op duurzaam vervoer met gedifferentieerde

parkeertarieven (uiterlijk 2021) en het instellen van Zero Emissiezones voor goederenvervoer (vanaf 2025).

- *Gebiedsprocessen veenweidegebieden*: Gemeenten krijgen samen met provincies en waterschappen de leiding over de gebiedsprocessen in veenweidegebieden. In een conceptprogramma worden rollen, financiering, monitoring en verbinding tussen processen beschreven. Dit programma zal door gemeenten worden betrokken bij de RES en de omgevingsvisie.
- *Klimaatmaatregelen melkveebedrijven*: Gemeenten kunnen sturen op bevordering van de toepassing van klimaatregelen bij melkveebedrijven zoals stalaanpassing. Hiervoor worden kansen en knelpunten verkend en waar nodig verbetering geïmplementeerd, zoals de ontwikkeling van het instrument APK-stallen in samenwerking met het Rijk.

Wegnemen juridische knelpunten

Er zijn afspraken opgenomen om juridische knelpunten weg te nemen:

- *Landing Transitievisie Warmte in Omgevingswet*: De Transitievisie warmte en uitvoeringsplannen op wijkniveau zullen landen in het instrumentarium van de Omgevingswet. Het Rijk beziet samen met onder andere VNG op welke wijze de instrumenten ingezet kunnen worden en of deze afdoende zijn. Tot die tijd kunnen gemeenten, middels een verzoek aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), experimenteren via de Crisis- en herstelwet, waarvoor een experiment wordt uitgewerkt rondom de afsluitbevoegdheid (de bevoegdheid om te besluiten dat een woning of een wijk niet langer aangesloten zal zijn op een aardgasnet).
- *Hernieuwbare energieproductie op land*: het Nationaal Programma RES (NPRES) inventariseert knelpunten in wet- en regelgeving en spant het Rijk zich in om deze zo spoedig mogelijk op te lossen. Bij de ontwikkeling van de Warmtewet 2.0 zal het Rijk meer duidelijkheid geven over de marktordening bij warmtenetten. Voor de langere termijn stelt het Rijk een brede visie Marktordening & Energietransitie en beleidsagenda 2030 op over o.a. de regulering van nieuwe infrastructuur voor warmte, waterstof en CO₂.
- *Innovatieve/emissievriendelijkere stallen*: De Omgevingswet zal gemeenten meer handvatten bieden om te sturen op de realisatie van innovatieve/emissievriendelijkere stallen. Heldere wet- en regelgeving moet het gebruik van nieuwe stalsystemen verder gaan ondersteunen en inzichtelijk maken wat een proefstalstatus is.
- *Verduurzaming werkgerelateerd verkeer, eigen wagenparken en logistiek*: het kabinet komt begin 2022 met normering in wetgeving voor werkgevers met meer dan 100 werknemers.
- *Nieuwe duurzame technologieën*: Om deze betaalbaar te maken, worden publiek-private marsroutes opgesteld waarbij onder andere wordt gekeken naar de hiervoor benodigde wet- en regelgeving.

Conclusie bestuur

Op basis van het bovenstaande concludeert het bestuur dat voor deze fase van het traject op de randvoorwaarde “Juiste gemeentelijke bevoegdheden” een toereikende basis is gelegd voor de (wetgevings)agenda.

Er zijn aanvullende afspraken gemaakt op de volgende punten:

- Extra tijd om te komen tot de 1.0-versie van de Regionale Energiestrategie
- Het interbestuurlijk proces om te komen tot een nieuwe marktordening van warmte (en de Warmtewet) ten behoeve van succesvolle uitvoerbaarheid van de afspraken

Het bestuur heeft daarbij nog de volgende opmerkingen:

- De door gemeenten gestelde voorwaarde ‘goede afspraken over de marktordening van warmte (en de Warmtewet)’ is in het Klimaatakkoord nog onvoldoende uitgewerkt. VNG en het kabinet hebben daarom in 2019 een gezamenlijk ‘joint fact finding’ onderzoek gestart naar de (financiële) belemmeringen waar gemeenten nu tegenaan lopen bij de aanleg van warmtenetten met als doel de problemen te identificeren en op te losse voor zowel de korte als de langere termijn. Het gaat hierbij niet alleen om de aanstaande Warmtewet maar ook om bijvoorbeeld ander relevant beleid. Dit onderzoek moet op tijd en bij voorkeur nog voor de ALV leiden tot interbestuurlijke vervolgspraken.
- De beschikbaarheid en het kunnen uitoefenen van bevoegdheden hangt in verschillende gevallen samen met de beschikbaarheid van instrumentarium uit de Omgevingswet. Op de juiste afstemming van bevoegdheden en voortgang van de Omgevingswet moet daarom actief worden gestuurd door alle betrokken partijen.

RANDVOORWAARDE 3: ‘VERGOEDING GEMEENTELIJKE UITVOERINGSKOSTEN

Een vergoeding voor de toename in uitvoeringslasten voor gemeenten.

Naar een toereikende vergoeding van uitvoeringslasten voor gemeenten

- *ROB-onderzoek uitvoeringskosten:* Er wordt een artikel 2-onderzoek Financiële-verhoudingswet uitgevoerd door de Raad voor het Openbaar Bestuur naar de gemeentelijke uitvoeringskosten voor alle sectoren van het Klimaatakkoord. De uitkomsten van het onderzoek worden in de loop van 2020 bekend.
- *Middelen voor extra taken energietransitie gebouwde omgeving:* Voor de extra taken die gemeenten uitvoeren stelt het Rijk voor de periode 2019-2021 € 150 miljoen ter beschikking, waarvan € 30 miljoen bestemd is voor de RES*. Hierbij ligt de nadruk op uitvoering in het kader van de RES en de Transitievisie Warmte.
- *Middelen RES uit klimaatenvolpe:* Voor de RES wordt voor de periode 2019-2021 € 12,5 miljoen per jaar beschikbaar gesteld uit de klimaatenvolpe. Samen met het eerdergenoemde bedrag van € 30 miljoen komt het budget voor de RES daarmee uit op € 22,5 miljoen per jaar. Van dit bedrag is € 15 miljoen per jaar beschikbaar voor ondersteuning van de RES regio's. Het resterende bedrag wordt ingezet voor de ontwikkeling van kennis, data infrastructuur en de programmaorganisatie.

- *Laadinfrastructuur*: voor uitvoering van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur jaarlijks € 5 miljoen beschikbaar gesteld in de vorm van cofinanciering (decentrale overheden dienen tevens € 5 miljoen bij te dragen).
- *Fietsenstallingen*: Het Rijk stelt € 75 miljoen beschikbaar voor de realisatie van fietsenstallingen bij openbaarvervoersknooppunten.

Conclusie bestuur

Op basis van het bovenstaande concludeert het bestuur dat in deze fase van het traject op de randvoorwaarde 'vergoeding gemeentelijke uitvoeringskosten' voldoende (proces)afspraken zijn gemaakt.

De volgende aanvullende afspraak is gemaakt:

- Verbreding van het artikel 2-onderzoek Financiële-verhoudingswet naar alle sectortafels.

Het bestuur heeft daarbij nog de volgende opmerkingen:

- Het artikel 2-onderzoek Financiële-verhoudingswet wordt opgeleverd in 2020. Daarnaast zijn er diverse additionele financiële afspraken gemaakt, zoals voor de Transitievisie Warmte en RES.
- Het Klimaatakkoord bevat verschillende maatregelen in de sector 'mobiliteit' waarvan de financiële haalbaarheid mede wordt bepaald door het artikel 2-onderzoek, waaronder:
  - het stimuleren van de marktvraag naar duurzame logistiek door dit op te nemen in vergunningen, inkoop en aanbestedingen;
  - uitrol en opschaling van emissievrije wagenparken, reinigingsvoertuigen, werktuigen, autodeelconcepten, tankinfrastructuur, doelgroepenvervoer en via aanbestedingen;
  - toezicht en handhaving op verduurzamingsmaatregelen door bedrijven met meer dan 100 werknemers; het opnemen van de fiets en klanteisen in duurzame aanbestedingen.
- Het Klimaatakkoord bevat verschillende maatregelen in de sector 'landbouw en landgebruik' waarvan de financiële haalbaarheid mede wordt bepaald door het artikel 2-onderzoek, waaronder:
  - het beperken van de beslistermijn vergunningen tot 13 weken voor de varkens- en zuivelsector;
  - het beperken van ontbossing en het vergroten van het bomenareaal; het opnemen van extra groene ontwikkelingen bij nieuwbouwprojecten;
  - het verrichten van campagnes, financieren van lokale initiatieven en het monitoren van vermindering in voedselverspilling;
  - het cofinancieren van gebiedsprocessen rond veenweidegebieden en flankerend beleid.

Vervolgproces

Gesprekken in het land

In september en oktober gaan wij graag het gesprek met u aan over de betekenis van het Klimaatakkoord voor de gemeenten en uw eigen ervaringen. Wij gaan met u in gesprek over het Klimaatakkoord en de gemaakte aanvullende afspraken als basis voor de uitvoering van de energietransitie in gemeenten en daarmee voor nieuwe interbestuurlijke en intermaatschappelijke afspraken over de energietransitie. Daarnaast zullen de waarborgen die we afspreken rond de toekomstige interbestuurlijke samenwerking in een traject als de energietransitie die enkele decennia in beslag zal nemen ter sprake komen.

De opbrengst van deze gesprekken zal het bestuur vanzelfsprekend betrekken bij de voorbereiding van zijn preadvies bij het Klimaatakkoord ten behoeve van de besluitvorming in de Buitengewone ALV van 29 november a.s.

In samenwerking met een aantal gemeentelijke netwerken en onze provinciale afdelingen organiseren wij in ieder geval bijeenkomsten op de volgende momenten.

20 september	M50	Ledenbijeenkomst in Etten-Leur
26 september	G40	Bestuurdersdag in Breda
2 oktober	P10	Algemene bestuursvergadering
2 oktober	VNG Fryslân	Portefeuillehoudersoverleg klimaat en energie
3 oktober	VNG Drenthe	Portefeuillehoudersoverleg energie, klimaat en milieu
8 oktober	VNG landelijk	Landelijke bijeenkomst in Nieuwegein
11 oktober	VNG Noord-Holland	Algemene ledenvergadering
7 november	VNG Groningen	Portefeuillehoudersoverleg

Met een aantal netwerken en provinciale afdelingen zijn wij nog in gesprek over de mogelijkheden voor een bijeenkomst of aandacht in een ledenvergadering of ander geschikt moment. Wij houden u op de hoogte.

Voor onze landelijke VNG-bijeenkomst op 8 oktober in Nieuwegein kunt u zich aanmelden via de [website van VNG Congressen](#).

Richting de Buitengewone ALV van 29 november a.s.

Het tijdspad richting besluitvorming in de Buitengewone ALV ziet er als volgt uit:

- 31 oktober: VNG bestuur stelt zijn preadvies aan de leden vast
- 1 november: het preadvies en een actuele stand van zaken rond het Klimaatakkoord wordt met de Buitengewone ALV-stukken aan de leden toegezonden
- 29 november: besluitvorming in de Buitengewone ALV.

Wij hopen met u het gesprek aan te kunnen gaan in een van de bijeenkomsten in het land.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop and a smaller mark above it.

J. Kriens
Algemeen directeur